

Lisääkö WTO nälkää?

Vapaakauppa ei ole onnistunut lieventämään maailman nälkää: päivittäin kuolee 24 000 ihmistä nälkään tai nälästä johtuviin sairauksiin. Markkinoiden vapauttaminen on pikemminkin vaikeuttanut köyhien maiden tilaa ja lisännyt näin nälkää.

1. JOKAISELLA OIKEUS RUOKAAN

Oikeus ruokaan vahvistettiin ihmisoikeudeksi vuoden YK:n Elintarvikejärjestön FAO:n ruokahuippukokouksessavuonna 1996. Ruokaturva toteutuu kun kaikilla on aina saatavissa riittävästi ravintoa sekä tarvikkeet ja voimavarat sen hankkimiseen. Valtioiden vastuulla on taata kansalaistensa oikeuden toteutuminen. Lukuisat tutkijat ja järjestöt katsovat, että parhaiten ruokaturva toteutuu, kun kansalaisten peruselintarvikkeet tuotetaan paikallisesti eikä riippuvuutta ruoan tuonnista synny.

2. WTO:N MAATALOUSSOPIMUSNEUVOTTELUT

Parhaillaan käynnissä olevien WTO:n maataloussopimusneuvottelujen lähtökohta on kaupan vapauttaminen ja markkinoiden avaaminen. Järjestön periaatteisiin kuuluu myös ajatus kaikkien osapuolten tasa-arvoisesta kohtelusta.

Periaate vaikuttaa teoriassa oikeudenmukaiselta, mutta sen käytännön toteutus tuottaa eriarvoisuutta. Kansalaisjärjestöjen kritiikin voi kiteyttää **Aristoteleen** sanoihin: "Mikään ei ole niin epätasa-arvoista kuin heikompien tasa-arvoinen kohtelu."

Kaupan vapauttaminen ei tarjoa etuja vähiten kehittyneille maille, jotka eivät pysty osallistumaan maailmankauppaan merkittävänä viejämaina, vaan pikemminkin pahentaa niiden eriarvoistumista. Markkinoiden avaaminen tuhoaa näiden maiden omaa maataloustuotantoa, sillä ilman rajasuojaa markkinoille pääsevä teollisuusmaiden haltuun kilpailee köyhät pienviljelijät markkinoilta.

Vuosina 1995-97 kehitysmaiden elintarvikekaupasta oli 26 prosenttia maailman elintarvikekaupasta. Osuus kaupasta oli pysynyt lähes samana vuodesta 1980. Kehitysmaiden elintarvikkeiden tuonti puolestaan nousi vuoden 1970 28 prosentin osuudesta 37 prosenttiin vuoteen 1997 mennessä.

Vähiten kehittyneiden maiden elintarviketuonti puoli- toistakertaistui tuona aikana ja ruoan nettotuojamaidenkin kasvoi 40 prosentilla. Kaupan vapauttaminen vie tilan-

netta yhä enemmän suuntaan, jossa köyhimmät maat vastaanottavat polkumyynnihinnoin markkinoillensa tulevia elintarvikkeita ja menettävät omaa tuotantoaan. Tästä kärsivät erityisesti kehitysmaiden ruokaturvattomat köyhät ihmiset, joita on noin viidennes kehitysmaiden asukkaista.

DOHAN KEHITYKSEN KIERROS

WTO maataloussopimus solmittiin vuonna 1995 GATTin Uruguayn neuvottelukierroksen päätteeksi. Nyt neuvoteltavat sitoumukset ovat osa vuonna 2001 WTO:n neljännessä ministerikokouksessa alkanutta Dohan neuvottelukierrosta. Neuvottelukierros ristittiin "kehityksen kierrokseksi", kun jäsenmaiden päättivät nostaa kehityksen neuvotteluiden keskiöön.

WTO:n jäsenmaiden piti maaliskuun loppuun 2003 mennessä sopia niistä rajasuojaa, vientitukia ja kotimaisia tukia koskevista sitoumuksista, joita kehityskierros maataloussopimukseen tuo. Yksimielisyyteen ei kuitenkaan päästy sovitussa ajassa ja niin sisältöneuvottelut jatkuvat Cancunin ministerikokoukseen asti.

LISÄTIETOJA CANCUNISTA:

- ▶ **Sari Laaksonen**
Koordinaattori
050-537 48 75
- ▶ **Linus Atarah**
Kehityspoliittinen sihteeri
040-723 95 74
- ▶ **Mika Railo**,
Tiedottaja
040-590 3446

HELSINGISTÄ:

- ▶ **Sanna Jäppinen**
Tiedottaja
050-538 59 08